

МИКОЛІ ДАНИЛОВИЧУ ПІСТУНУ - 90!

Багаторічному головному редактору журналу «Економічна та соціальна географія» та завідувачу кафедри економічної та соціальної географії Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Почесному члену Українського географічного товариства, академіку Академії наук вищої школи України, Заслуженому працівнику народної освіти, доктору географічних наук, професору *Миколі Пістуну* 19 травня 2023 року виповнилося **90 років**.

Напередодні ювілею відбулася розмова з професором Миколою Пістуном, відеозапис якої можна переглянути за посиланням <https://youtu.be/Pv25oeP8OPg>

Здобувши вищу освіту за спеціальністю Економічна географія на географічному факультеті Львівського університету імені Івана Франка і розпочавши трудову діяльність вчителем, весь подальший трудовий шлях Микола Данилович пов'язав з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка. Тут він навчався в аспірантурі і у 1962 році під науковим керівництвом професора Олексія Діброви захистив кандидатську дисертацію на тему «Географія виробництва технічних культур Волинської і Рівненської областей», працював асистентом, старшим викладачем, доцентом. У 1975 році Микола Данилович захистив докторську дисертацію на тему «Аграрно-територіальні комплекси: теорія і досвід економіко-географічного дослідження» і впродовж 23 років завідував кафедрою економічної та соціальної географії та працював професором, а у 2008-2011 рр. – професором-консультантом.

Працюючи в Університеті, Микола Данилович значну увагу приділяв науковій роботі. Понад 20 років він керував економіко-географічною експедицією, науково-дослідними роботами, зокрема, «Суспільно-географічний комплекс міського і сільського адміністративних районів», «Географічні проблеми Київського столичного регіону і шляхи їх вирішення», «Суспільно-географічні основи регіональної політики в Україні».

Головними теоретичними і прикладними науковими здобутками Миколи Даниловича є напрацювання з теоретико-методологічних основи суспільної географії, комплексно-пропорційного і збалансованого розвитку територій, сучасних проблем регіонального розвитку та регіональної політики, географії сільського господарства і агропромислового комплексотворення, дослідження спеціалізованих та інтегральних суспільно-географічних систем. Він є автором понад 300 наукових та навчально-методичних праць.

Професор Микола Пістун належить до покоління Великих в українській суспільній географії. Вихід його праці «Основи теорії суспільної географії» (1994, 1996) започаткував новий період у розвитку української географічної науки. Вагомими його працями є підручники та навчальні посібники «Географія агропромислових комплексів», «Географія Української РСР», «Основи наукових досліджень. Географія», «Сучасні проблеми регіонального розвитку», монографії «Регіональна політика в Україні: суспільно-географічний аспект», «Розвиток суспільної географії в Україні у 20- на початку 21 сторіччя».

Микола Данилович мав досвід стажування та викладання за кордоном. Зокрема він проходив стажування у Загребському та Лейпцигському університетах, читав лекції студентам у Брнеському та Братиславському університетах.

Микола Данилович плідно співробітничав з Інститутом географії НАН України, де у 2003-2008 рр. працював провідним науковим співробітником.

Значною також є науково-організаційна діяльність професора Миколи Пістуна як голови спеціалізованої Вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, членом експертної ради ВАК України з географічних наук, членом науково-методичної ради МОН України. Під його науковим керівництвом захищено 2 докторських дисертації та 11 кандидатських дисертацій, стажувалися провідні суспільно-географи з усіх регіонів України. В Університеті Микола Данилович також був членом вченої ради і ради старійшин.

Впродовж багатьох років Микола Данилович був головою редакційної колегії фахового видання «Економічна та соціальна географія», членом редакційних колегій «Вісника Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія», «Українського географічного журналу».

Микола Пістун плідно працював в Українському географічному товаристві, був членом його Президії та Головою ревізійної комісії. Він був керівником комісії з географії Академії наук вищої школи України та заступником голови Відділення наук про Землю.

Микола Данилович не лише видатний науковець, який підніс рівень економічної і соціальної географії в Україні на багато щаблів, він талановитий педагог, вихователь і неперевершений викладач.

Окремо варто сказати про людські якості Миколи Даниловича, його ввічливість, стриманість, розважливність, мудрість, патріотизм. Для колег Микола Данилович є взірцем відданості науці та професії. Географія стала справою мого життя – так написав про себе Микола Данилович у 2009 році.

У розмові напередодні 90-річного ювілею Миколи Даниловича було обговорено багатьох питань. Ось окремі з них:

Миколо Даниловичу, коли Ви стали завідувачем кафедри, що Ви зробили найперше?

Перш за все, замість виробничих практик ввів експедиційні дослідження. Мені пішли на зустріч. Факультет. І ми добрих десять років вивчали чотири області. Київську, Чернігівську, Житомирську і Черкаську... Ми опублікували чотири книжки.

Якою мовою Ви викладали предмети в Університеті?

Я докторську дисертацію написав українською мовою, що заборонялось тоді. Навіть українські філологи писали свої дисертації російською мовою. Навіть колеги питали, що це ти написав на авторефераті, що «дисертація написана на українском языке».

Тільки групі в'єтнамських студентів, яка у нас була, ми всією кафедрою читали російською мовою. Все решта – українською. І я на цьому наполягав.

Яку свою працю чи праці Ви вважаєте найважливішою/ими у своєму творчому житті?

Перш за все, це «Основи теорії суспільної географії». Вона на той період не мала конкуренції. Були окремі публікації, а зведеної системи не було. Це було дуже важливо і для мене, і для моїх аспірантів. Далі – комплексна наша робота про географію агропромислових комплексів. На мою думку, вона досі має значення.

Чи можете Ви сказати, що якісь наукові ідеї Ви не реалізували повністю? Що Вам щось не вдалося реалізувати?

Як Вам сказати, якщо після Олексія Діброва я був 23 роки завідувачем кафедри, то в мене проблем ні організаційних, ні наукових не було. Я поступав по державному.

Чи були у Вас творчі кризи?

Не було. Не було часу на кризи. На все не вистачало часу. Весь час потрібно було щось робити. Тому що в мене громадської роботи було багато.

Якби можна було почати все знову, це була б суспільна географія?

Я б точно був географом.

Як Ви вважаєте, 90 років – це багато чи мало?

Виходячи з особистості, любої, я по собі знаю, то це багато. Я кажу, що найбільш ефективна діяльність людини до 80 років. Там ще можна знайти істину. Діяльність, адекватну здоров'ю. Я прийшов сьогодні через повагу до суспільної географії... 90 років – це не ідеал для викладання. Як би не старався, для викладання це вже не годиться. А для мислення – скільки хочете. Для держави і для вищого навчального закладу – це середній вік.

Миколо Даниловичу, якою є Ваша мрія сьогодні?

Складно... Це серйозне питання. Не знаю... В складний період ми живемо. Поки отямимся, навіть якщо вступимо до Європейського Союзу, поки усвідомлять, що Україна – це окрема держава, по-справжньому... То тоді теж треба вчити багатьох... Я надіюсь, що географія у вузах в такому стані, що може боротися за те, що вона потрібна. Тому що знати кожний куточок нашої землі, це дуже потрібно і цінно. І не менш цінно, ніж окремі технічні винаходи.

Колектив кафедри щиро вітає Вчителя багатьох поколінь, мудру і доброзичливу людину з 90-річним ювілеєм! Бажаємо Миколі Даниловичу здоров'я, творчого довголіття та реалізації всіх мрій і задумів!

*Колектив кафедри економічної та соціальної географії
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*